

En més drets sense febre.
En més febre sense drets.
Los drets individuals son
imprescriptibles, ilegals-
bles e INGARANTIBLES. e
Legislar la Llibertat baix
pretex de garantia, es co-
metre atentat contra ella. e
La llibertat propia acaba allí
ahont comença la llibertat
ajena. Es lícit, donchs, al
individu fer tot lo que no
perjudiqui á un altre. e
La resignació que predican
las religions no es més que
la fórmula del engany ab
que s'preté perpetuar la in-
justicia social en lo mon. e
Las religions son caixas
d'ahorros que viuen de la
estafa d'admetre capitals en
la terra, assegurant pagar
crescuts interessos al col.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa 'ls principis llibe-
rals més avansats, sense
atenuants de cap mena. e
La TRAMONTANA es anti-
religiosa de totes las re-
lligions, porque totes son
igualment dolentes y de-
presjvas pera la dignitat y
la inteligencia humanas. e
La TRAMONTANA en politica
defensa sempre al més ade-
lantat contra 'l més reaccio-
nari, y sosté la necessitat
d' una gran reforma social
que transformi 'l modo de
ser del productor, avuy
supeditat al capitalisme. e
La TRAMONTANA no está
afiliada á cap partit, servint
los interessos generals de la
llibertat sense compromisos
ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantat

ADMINISTRACIÓ : carrer de Ponent, 1, 1.ª : BARCELONA
Pais pagos s' admeten libranças del Giro Mútuo, lletres de fácil cobro
y sellos de 15 céntims. No s' admeten libranças especiales de periódichs

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surit á llum puntualment cada divendres

PAELLA VALENCIANA

Explosió d' entussiasme á las portas del Cassino,
per la arribada d' en Cerraulo.

Manifestació sense paella á la sortida triunfal
del xufiero carlista.

BRUTAL ATROPELL

....

Lo divendres de la setmana passada, a las dues de la tarde, se presentà un desconegut que vestia gèch blau de treballar, gorra y espardeñyas, a la Administració d' aquest periòdic, preguntant per son director Joseph Llunas. Presentant aquest li digué 'l desconegut:

—Vinch en recado del conserje de la societat La Lutz que fassi 'l favor d' arribarshi, que té de donarli un recado.

—Està bé, contestà 'l director de La Tramontana; diguilli que acabo de dinar y que desseguida hi vaig.

—Molt bé diu. Passióbé.

—Passióbé.

Poch després d' un quart sortia de sa casa 'l company Llunas pera dirigir-se a La Lutz, apoyat en un bastó que no podia deixar per estar convalescent encara de la terrible enfermetat de dolor reumàtic agut que l' ha tingut prop de tres mesos al llit, y a conseqüència del qual las camars encara apenas l' aguantan y té 's brassos inútils per tota forsa, fins al extrem de que ni pot cloure las mans.

Arribant en aquest estat y apoyat en lo bastó a quatre ó cinch portas més amunt de casa seva, se sentí per darrera una gran empenta que 'l feu tambalejar y 'l faltà molt poch per no caure. Al girarse per veure qui havia sigut, se topà ab tres donas que ab mitja rialla a la boca li dongué un'altra d' ellas una segona forta empenta, mentres l' altra per detrás li clavava un gran cop al cap. L' amic Llunas ni aixís encara vegé una agressió miserable en contra d' ell, creyentes que 's tractava d' algunes gitanas ó xinxas, descreítas de la classe obrera, que estarien borratxas; y anava a increparlas per sa mala conducta, quan totas aquellas negacions de bell sexe descarregaren sos garrots (una especie de branças d' arbre molt groizudas y llargues d' una tres pams que duyan amagadas sota lo davantal) demunt de son cap. Indignat y no volent encara defensarse de lo que creya fill de una boerastara de donas desgraciadas, aixecó son bastó en que tenia d' apoyarse, més pera imposor respecte a las donas que pensant en sa defensa. Mes tan bon punt tingué 'l bastó alit, y estant de cara al carrer del Carme, d' abont havien vingut las donas, quatre ó cinch bonas se li acostaren per la part del carrer del Peu de la Creu, al costat del quin estava, y comensaren tot juntes a descarregarli cops al cap, a la cara y al pit ab varies esmas curtes de ferro, que alguns suposan sens grossas claus, altres punyas y trosos de bestions y altres que no ho pogueren definir. Los agrorsos cnyadren molt de pendrelli 'l bastó al primer moment, cosa que 'l sigué més que fácil, puig ja havém dit que en Llunas no pot encara ni cloure las mans a conseqüència de sa malaltia. Sols allavors, quan indefens y malalt tenia demunt set a set ó vuyt personas, se dongué compte nostre amic de la infame agressió de que era víctima, y parent molts cops ab los brassos, única defensa que l' instint de conservació li permetia en aquell moment, se posá a cridar ab veu forta:

—¡Lladres! ¡assessins! ¡agafeulos! ¡agafeulos! Los miserables agrorsos degueren espantarse desseguida al sentir los crits de la víctima, per quan al moment de cridar fugiren cobardament cayentli a un d' ellas un revolver que duya ja a las mans y del que ni temps tingué de ferme us, per lo molt ràpida que passé tota la tràgica escena que acabem de referir.

Fugint los assessins a impossibilitat l' agredit de perseguirlos no tant per la sorpresa com per l' estat de sas malaltias camars carregadas encara de dolor, tingué de contentarse cridant, a pesar de sas feridas, «¡Lladres, assessins y agafeulos.» Varios vehins dels que presenciaren la brutal agressió també cridaren, mes tot fou inútil. Los representants de la autoritat dormian com de costum y la seguritat dels individus estava a Barcelona y en lo carrer de Ponent a mercé d' una quadrilla de malfactors d' abdós sexes.

La víctima entrà luego a la farmacia del seonyor Viader, cantonada dels carrers de Ponent y Carme, y al cap d' un ratet de serbi... comparexeren dos municipals y un polisson. Reconegudas de moment las feridas y aturada d' algunes d' ellas la sanch que en abundancia sortia, aconsellá 'l farmacéutic ab bon acert lo pas a la próxima casa de socorro de mitj carrer de Ponent, perque allí podria millor curarse las

molts y considerables feridas que s' havian causat al Sr. Llunas. Se trasladá aquest per son peu a la casa de socorro, y allí li foren reconegudas y curadas de primera intenció set feridas de pronòstich reservat, quatre al cap totas causadas per darrera y tres a la cara, de las quals y de la agressió se doná desseguida conciecitament per escrit al jutjat. Ademés d' aquestas feridas, tenia 'l director d' aquest periòdic innumerables contusions a brassos, pit y espallias, totas lleugeras a conseqüència de la molta y molt groizuda roba que portava per estar convalescent de sa malaltia de dolor.

Explicat ja 'l fet ab tota la veracitat ab que va succehir, no 'ns toca dirhi res més. Estém segurs de que totas nostres llegidors estarán ja sobradament indignats pera que tinguem necessitat d' afegir llenya al foch de desprecí y repulsió que desperta en ells tan abominable atentat.

Ara sols nos toca afegir que esperém tranquils per veure com lo principi d' autoritat probará una vegada més, d' aquesta feta, que ni serveix pera garantir la vida dels ciutadans al mitj del dia y en un carrer dels més concurreguts de Barcelona, ni pera trobar després y castigar segons aquest principi als malfactors que saben convertir una ciutat civilizada en societat molt pitjor que una tribu de salvatjes, perque si en aquesta la vida de sos habitants está a mercé dels més valents, en Barcelona la tenim a disposició de mitja dotzena de cobarts.

LA JORNADA DE VUYT HORAS

.....

Próxim ja lo 1.º de Maig, dia acceptat per lo proletariet militant pera manifestarse com a forsa viva de la moderna civilissió y com a poderós element de reorganissió social, necessari en fiar nostra actitut, com correspon a un periòdic que 's troba en comunió d' ideas ab un número respectable de llegidors, que a son entorn forman part d' aquesta mateixa colectivitat que surt avay a la vida del pensament y de la activitat revolucionaria.

Reconeixém lo poder de la associació, pero no farem com certas agrupacions obreras que van bastant endarreridas en l' estudi y en las practicas reivindicadoras del socialisme; que agafan lo secundari y deixan lo principal: la asociació pot ser un medi, y 'l objectiu únic del proletariet es sa participació en lo patrimoni universal, y per lo tant sa entrada en la vida de la llibertat, del gossar de la riquesa social y de la felicitat.

La asociació, just es reconeixeho, té atenuada sa forsa per una forsa igual, es a dir, la asociació. Perque si s' asocian los treballadors pera obtenir sa emancipació, los burgesos també s' asocian pera negársela. No tenen los primers instrucció, temps ni capital; en cambi los segons disposan de la universitat, tenen temps pera tot, monopolisen tota la riquesa natural y la produhida; las lleys son contrarias als treballadors, y los burgesos son legisladors y lleigilan en benefici de sa classe.

Duas forsas iguals se neutralissan; una superior vens a la inferior; donchs la asociació burgesa té las condicions necessarias pera dominar a la proletaria.

Insistent sobre aquest punt dirém: que si 's proletaris s' asocian pera cooperar, los burgesos, que veuen en la cooperativa un concurrent més y alguns parroquians menos, han de posar en practica sos medis pera aixafarla; si los treballadors s' agrupan per ofici pera imposar una tarifa per la que 's logrin alguns rals d' augment de sou y algunas horas menos a la setmana, lo probable es que la caixa y 'l crèdit del burges venci a la caixa obrera de resistencia.

Si de la asociació hem adquirit aquesta experiencia, no podem tampoch conhar en la eficacia de la política, qual acció 's reduheix al art de governar als homes considerats com incapassos de governarse a si mateixos, passant per la contradicció d' encomenar a uns la missió que 's considera impossible pera tots.

Té donchs lo proletariet tancadas totas las portas de la esperansa. No hi ha pera ell millora parcial possible: si s' associa pera cooperar, es venut per la concurrencia capitalista; si s' agrupa pera resistir, encara que pugul triuñar en lluytas parcials, los preus de la mà d' obra 'n nivellan ab los dels productes, y lo que guanya com a productor ho pert com a consumidor.

Pero 'l proletariet no pot renunciar a sa emancipació y si 's medís fins al present se guants son inefficassos, necessita arbitrar recursos nous.

Quins poden ser aquestos?

Un n' hi ha reconegut y acceptat pels treballadors d' Europa y América: La lluyta pel jornal de vuyt horas.

La universalitat del moviment té tots los caràcters, y més encara, tots los efectos de la solidaritat que abans se buscavan inútilment per la reglamentació y las cuotas fijas: grans masses d' obrers de la industria que servetx del element principal a todas las industrias se negan a baixar a las minas; los treballadors de las industrias de comunicació paralissan los ferrocarrils; los proveedors d' articles de primera necessitat deixan sens provehir a las grans ciutats; la paralissió de la imprenta deixa muda a la premsa burgesa, y per fi la huelga general ve a dir al mon que la parias de la actual civilissió volen nivellarse ab sos antics dominadors, demostrant per un acte universal y majestuós, que ja que 's treballadors son lo nervi y la vida de la societat, volen participar sense distinció de totas, absolutament de totas las conquistas de la civilissió.

Tal es 'l alcans de la gran manifestació que sense cap direcció, espontaneamente, ab entusiasme y fermesa, preparan los treballadors de abdos mons en honor de los mártirs sacrificats a Chicago per la burgesia dels Estats Units, y en reivindicació dels drets del proletariet, desconeguts per la burgesia y detentats per los poseedors de la terra, dels medis de producció y de tot lo que constitueix lo patrimoni universal.

Es necessari que 'l treball perdi 'l caràcter de mercancia passiva que té pera 's càlculs del burges, y comenci a tindre lo valor actiu que li correspon, y ab lo moviment que s' acostas los treballadors poden produhir un desequilibri en los dominis del privilegi é inaugurar la societat de la justicia y de la rahó.

Que las brisas de Maig portin als quatre punts cardinals lo clamor de tots los treballadors que arman lo dret a la vida, a la llibertat y a la igualtat, embellint las reivindicacions dels oprimits ab las més primorosas galas que la naturalesa ha reservat a la més hermosa de las estacions.

Aixís la justicia y la belleza se trobaran pera enlitr 'l acte més trascendental que 's oprimits haurán realitat pera conseguir sa emancipació.

DETALLS DEL ATROPELL

DEL DIRECTOR DE LA TRAMONTANA

....

Al carrer del Carme, cantonada al de Ponent, y al de Ponent, cantonada al del Peu de la Creu, casi a totes horas del dia hi ha vigilancia de municipals ó polissons.

Quan agrediren al company Llunas, ni 'l desert de Sara está tan orfe d' autoritat com aquelles cantonadas en mitj de las quals se consumá lo delict.

Es molt bonich aixó del principi d' autoritat mirat a vista de poble.

Andú als vehins que van presenciar l' atropello y preguntueulos per qué no varen fer més al veurei para impedirlo ó si están disposats a fer lo que hi sapigan pera descubrir als culpables, y sentireu com responen:

—Ja veurá, jo no m' embolico; per aixó hi es la autoritat.

—Jo no hi vist res, perque si un diu lo que veu, tot son desorbs y perjudicis.

—Jo no 'm vull comprometre.

—Jo no entich per brochs.

Y aixís la campan los perdularis y 'l principi d' autoritat mostra lo que val.

Un sereno del barri va presenciar la comissió del delict y fins ha dit ell mateix que va ajudar a treure enemichs del demunt del Sr. Llunas, y que va detindren un.

Trenca-closcas: y com es que aquest no 'l té la autoritat; y com es que 'l sereno no 's deixá veure després de la agressió?

No profundiso aquí pensant que fa quinze dias que varem tindre una denuncia.

Y es qüestió d' evitar agressions contra las que no hi caben defensas.

Es precis fer constar que la veu pública de tothom que s'ocupa en algo d'idees, està unànime en senyalar als autors del atentat contra lo director de LA TRAMONTANA.

Y no obstant, ja veurán com no 's descubreien.

Consti que no 'ns referim als autors materials del fet, que no 'ns uns infelissos, sino als atisadors d'aquestos gossos, que ells son també a la vegada gossos de flops d'altra categoria.

A pesar de la campanya que LA TRAMONTANA fa contra 'l clero, convé fer constar que no creyem ni creu ningú que la miserable agressió contra son director siga pensada per gent de hábit.

Franchs abans de tot, tenim que dir que no fem cap pensament en aquest sentit, perque la forma de la agressió i las donas han descubert moralment a sos autors.

Que per nosaltres no 'ns altres que 'ls que han pagat ó atissat per ferho.

A varios vehins del punt de la agressió los hi va semblar que alguns dels agressors tenian l'atax d'antics membres de la secreta.

¡Tapa, noy! No contava que 'l vapor de la agressió arribés fins a tal punt!

La premsa diaria local s'ha pres ab més que regular fredor, generalment parlant, lo brutal atentat contra nostre Director.

Los carlins y conservadors no n'han dit res, ab lo qual nos han fet molt favor, perque de ells ni la salut ne voldríam; y 'ls anomenats liberals s'han concretat a donar la noticia a secas, no plantentse del fet més que algun per excepció.

Nosaltres prenem nota d'aquest companyerisme, que 'ns proba una vegada més lo que son certs obrers del periodisme aburgesos.

Abir dijous al matí, SIS DIAS després del atentat, encara 'l jutj no ha pres declaraciones a nostre amic Lluana ni se li ha presentat ningú d'autoritat ni de justicia a preguntarli res sobre l'atropell.

RESULTATS DEL ATENTAT

Compañeros de la Redacción de LA TRAMONTANA

Con grandísima indignación hemos sabido que el Director de LA TRAMONTANA, J. Lluana, ha sido estos últimos días objeto de la más vil de las venganzas, y que otra cosa no puede ser la miserable emboscada que se le preparó para atentar contra su vida.

¡Mentira parece que en pleno día, en una capital como Barcelona, puedan ejecutarse actos vandálicos como el que haase verificado con nuestro apreciable compañero Lluana!

Nosotros, á la par que deseamos su pronto restablecimiento, protestamos indignados de tal villanía.

Villanueva y Geltrú, 13 Abril de 1890.

- Soledad Gustavo.—Ramon Rosell.—Juan Riambeu.—Jaime Rovira.—Lorenzo Mahé.—Isidro Ventosa.—Magin Pagés.—Juan Guinovart.—Francisco Comas.—Francisco Capdevila.—Florencio Sanabra.—Hdefonso Altés.—Mucio Cucurella.—Antonio Caralt.—Jaime Rovira.—Jaime Roig.—Juan Vidal.—Ramon Rosell.—Magin Brifeu.—José Guardia.—Isidro Pamiás.—Juan Rull.—Francisco Ill.—Casimiro Rondon.—Gabriel Bernat.—Genia Escudé.—José Quetleri.—José Domenech.—Cayetano Navarro.—Salvador Ventosa.—Zenon Masó.—Cayetano Huguet.—Francisco Fontana.—José Carbonell.—José Creus.—Francisco Guasch.—Francisco Murgades.—Cristobal Nogué.—Domingo Nogué.—C. Nogué Pla.—Juan Alari.—Juan Recasens.—Juan Paig Dalmau.—José Samá Mestres.—Antonio Sonet.—Esteban Paig Dalmau.—Rogelio Samá Mestres.—Juan Batlle Serra.—Francisco Vidal.—Manuel Tetat.—Pedro Font Quer.—Jaime Mestres.—Francisco Montañé.—José Sire.—Bonaventura Berda.—Pedro Vilella.—Pedro Ballesser.—Juan Borrall.—Juan Santauguini.—Pedro Soler.—José Budi.—Juan Prim.—Francisco Romeu.—José Borrás.—José Mestres.—Jaime Dulcet.—Jacinto Garrigó.—Juan Arriagüés.—Antonio Garriga.—Magin Ventosa.—Modesto Espina.

Tarrasa 13 Abril de 1890.

Company Lluana: Los obrers abaix firmats havém llegit en los diaris de Barcelona l'atropell de que haveu sigut victims.

Protetém indignats de la infamia contra vos comesa, que es propia d' homes bárbaros y cobarts que s'han valgut de la ocasió de que esteu á la convalescencia de vostra enfermetat.

Vos desijtem prompte alivio y que poguém tornar á encarregarvos aviat de la direcció del

periódich que tan dignament en ell defenséu la emancipació de la classe obrera.

Disposéu de vuestros companys,

- E. Font y Vila.—A. Padrós Vives.—P. Torrella.—Pedro Capdevila.—Jaime Llargués.—Joan Marcet.—Gasper Torrella.—Filomena Argemi.—Vicente Grau.—Dolores Cardella.—José Salvina.—Juan Ambrós.—Ramon Albarca.—Ramon Flich.—V. Sanlehi.—Isidro Riusech.—Catalina Blanch.—Domingo Blanch.—Pedro Graells.—Ignacio Molgosa.—Joan Font.—Nicolas Sabaté.—Jaime Graells.—Pedro Ramoneda.—Luis Fargas.—Antonio Paloma.—Clemente Comas.—Pedro Ribas.—Angel Figueras.—Baldomero Martí.—Francisco Margeinat.—Pedro Salvatiella.—Juan Coll.—Juan Riu.—S. Pere Thomás.—Lorenzo Escardivol.—Lorenzo Roig.—Esteban Ramoneda.—Juan Ramoneda.—Pablo Cardellach Grau.—Jaime Pi.—Jaime Torrella.—Ramon Morera.—Agustín Aguiló.—Salvador Sellarés.—Domingo Codina.—Juan Molgosa.—José Escardivol.—Severo Lloveras.—José Sellarés.—José Prat.—Miguel Pera.—Miguel Aleman.—Isidro Aguiló.—Juan Arch.—Miguel Aligüé.—P. Coll.—Juan Danés.—Juan Ros.—Miguel Capmany.—José Olive.—Domingo Ambrós.—José Almirall.—Jaime Tosell.—Pedro Grau.—Jaime Carreras.—José Bandras.—Miguel Amat.—Francisco Mariella.—Tomás Padrós.—B. Marcet.—Jaime Riusech.—Miguel Arsu.—José Obart.—Juan Oiles.—Salvador Rigol.—José Armengol.—Pablo Paloma.—Ramon Marat.—Hdefonso Garcia.

Sr. D. J. Lluana.

Los asistentes á la velada librepensadora que se celebra en Alella, manifiestan el profundo disgusto que les ha causado el atropello de que ha sido V. objeto, y le ofrecen su consideración y su cariño.

Alella 15 Abril 1890.

- Olón de Buen.—Juan Salas Antón.—Félix de la Torriente.—V. Badias Puyal.—Jaime Giralt (a) Rita.—José Serracant.—Pedro Cabós.—Bías Parellada.—Antonio Pons.—Mariano Burgués.—Patricio Serra.—Hdefonso Bujona.—J. Carrera y Nualart.—José Lamarca.—José Guardia.—Juan Durán.—Esteban Prat.—Agustín Colomer.—V. Badias.—Esteban Masó y Masuet.—Francisco Giralt.—Jaime Giralt.—Luis Castellá.—Paulina Sanabra.—María Serracant.—Hilarión Planas.—Francisco Estapé.—Antonio Sagúés.—Jaime Llopert.—Antonio Arias.—Jaime Cabós.—José Cabós.—Carlos Guardiola.—José Colomer.—Juan Puiggiol.—Juan Novell.—Jaime Amat.—Juan Noguera.

Sabadell 13 Abril de 1890.

Company Lluana: Per la premsa de la capital, hem tingut noticia del bárbaro atentat de que has sigut víctima. Convencuts de que sois los enemichs de tot lo que respira progrés han pogut atropellare, ensenyantnos de quin modo los hem de tractar lo dia de la reciproca, t'enviém la més entusiasta expressió de simpatía; y desijtem al mateix temps, que curis prompte al objecte de que tornis á la breixa pera desmascarar á qui ha de valdres de la traició y del número, pera combatir als obrers del progrés y de la revolució.

- Domingo Durán.—G. Peix.—Ramon Carles.—Joaquín Campesió.—Antonio Muniesa.—Pablo Urretil.—V. Muniesa.—Mariano Burgués.—Gabriel Moral.—Juan Vinada.—José Miquel.—Rafael Uya.—Manuel Capdevila.—Antonio Burgués.—J. Sallan.—Félix B. Donadeu.—B. F. Catón.—Vicente Castellá.

De un'altra de las mostrás de simpatía rebudas troyém lo següent finel:

«Company Lluana: las tevas feridas han sigut sentidas en lo fondo de nostros cors, y per la teva satisfacció aixís te ho manifestém, prometent que en todas las ocasiones tindrem en compte las qualitats y conducta revolucionaria y buscarem als teus assessins.

«Sabadell 13 d' Abril de 1890.

- Joaquín Pascual Soler.—Joseph Tatón.—Ramon Vidal.—M. Serra.—Jaume Sellaet.—J. Perich Durban.—Isidro Termens.—Andreu Blasco.—Eugeni Salat.—Joan Calvet.—Mariano Guardiola.—Joan Sora.—Miquel Casades.—Anton Canals.—M. Montaner.—Joan Cumeillas.—Juan Oradellas.—Joseph Miquel.—Pau Rusca.—Migí Mudalag.—Domingo Fruitas.—Pere Amell.—Anton Navarro.

La societat de Carreters de Barcelona y la de Obrers Tipógrafos, que 's reuniren lo diuménch passat en junta general, nombraren comissions pera que en nom d' ellas passessin á veure al company Lluana en mostra de carinyo á sa persona y de protesta contra l'acte brutal de que ha sigut víctima.

També feren lo mateix las redaccions de La Avanzada, Los Puritanos, La Correspondencia, La Moralidad, La Cigala y alguna altra que no recordém.

A tots doném las gracias en nom de la víctima del atropell y agrahim las mostrás de companyerisme que 'ns han donat.

Crit d' alerta als Directores dels periódichs avansats que van contra 'ls malfactors.

¡Ay del que digue y hoarct contra 'l vis a vis banded! Sustainat la veritat, en premi de sa fatiera, al martiri se sentenciat. Per acreditar nos las las acturas de la embrolla, tenim salvajes instanta, mantenon sempre una colla d' espías y de butzins. Y 'l dia que le carete los hi treu publicament explicant alguna fetu... aquell dia impudentment la farsa se mort decreta.

Y esperant que vagi sol (aixís mostra sa bravura qui franca lluya no vol, lo rodaja en estol d' assessins, que singü atura... Y en lo carrer cont de dia, vuyt ó deu, en contra d' ell, miran de passaréu via... si no 's salva del tropell ab sa propia valentia.

Aixó ha passat á ne 'o Lluana, lo nostre amic estimat; per fer de la embrolla de grunas, quatre rufenyos y alguns karpis que algú ha comprat, en lo carrer de Ponent, avant sol y estant malalt l'agrediren de moment... y sort de cridá a matent no ha sigut lo cas fetit, ¡mig armat aquell seyyer de revolvera y bostons si be 'l feriren sense mida, no foren tota justa prou los per delixarlo sense vida. ¡Periodistas, obris 'l ull! si aixó contra 'l crien bandeda, en espit d' aixó un orgull... posés la barba en remolí que vll agressió es espere. Armuevos fins á los dents; cap vagi desparingut, ja que completis sos intents se escapan los delinqüents... ¡Qui gema ja he rebus! ¡Alerta! si se que no abona algun d' ells vuestros dictans pensaréu molt mala estona. ¡Seguidu que á Barcelona hi ha CAFRES asustatissos!

J. M. CODOLOSA

La casa de nostre amic Lluana s'ha vist aquestos dias moltíssim concorreguda de personas de tota mena abundanti ab tot la classe obrera, que s'interessavan per sa salut y ab indignació s'enteravan dels detalls de la brutalitat ab ell comesa.

Las innumerables cartas particulars de fora rebudas també ab tal motiu fan imposible la inserció ni la conteste d' ellas, per lo qual doném desde aquí las gracias á tots.

Després de lo que ha passat es molt oportuna la publicació de la següent carta que 'ns havia remés un bon amic:

Sr. D. J. Lluana.—Barcelona.

Puigreig 10 Abril de 1890.

Molt apreciat Director: Sabés que 'l dia 8 del present mes van venir á Puigreig uns missionistas; uns que 's titulen defensors de la liberació obrera, y un lloch de defensora Berna. Las empresareros contra lo seu periódich LA TRAMONTANA, l'hent que era un qualsevol lo que la escrivia y que se rebuixava molt lo que la llegia. Si aixó ho hegués dit un d'aquets que portan bandilles negra, no hi hauria trobat estrany, pero dit pel Sr. Vidal en plens reunió, ¡noy! no 'm cap á la batallina. Li poso en coneixement perque vuyt fassé lo que més li convingui, y si passa un'altra cosa li faré avinent.

Sens més per avuy tant y disposi de son amic y s. s. R. A.

Lo nostre Director está de pega. Si 'l atacan ab discussió, ho fan á vint horas de distancia.

Y si volen pegarli esperan que estigui malalt,

El van per darrera y n'hi enviaven deu contra un. Es a dir, uns y altres s'ho menegaven de modo que no paga tornarnhi.

A la hora d' entrar aquest número en màquina, dijous al matí, ha experimentat ja notable millora en sa feitura lo company Lluana, creyent que molt prompte podrà deixar lo lliç y tornar a agitar la ploma ab més coratge que may perà combatre tot lo dolent d' aquesta societat, a pesar de vos los pesars.

Aquests dias de lliç li han renovat bastant sa enfermetat de dolor, per tenir de deixar lo plan curatut d' ella per atendre a la curació de sas ferides.

Aitzí no obstant, creyem que encara poden quedarli molts anys de combatre la Injusticia, aiga abouti y com vulgari que s' presentin.

A Sabadell, lo dia 7 d' aquest mes, varen celebrarse ls exàmens de la escola de noyas que dirigeix la profesora d' ensenyansa lèica doya Isabel Vila, establerta en lo carrer del Sol, número 71, qual acte estigut bastant concorregut, donant uns resultats molt satisfactoris pera dita profesora, moitant los progressos que fan sas alumnes tant en la lectura, gramàtica, aritmètica, història, geografia y geometria, com també en sos variats y abundants labors propis de son sexe.

Foren presidit aquests exàmens per dos professors lèics de dita població y per nostra amichs J. Barber y J. de C. Xalabarder, professors lèics d' aquesta ciutat, com a representants de la *Confederació Autònoma d' Amichs de l' Ensenyansa Lèica*, y en nom d' ella felicitaron a la profesora per sos resultats y demostraren en sos discursos lo beneficiós que es semblen ensenyansa, vista la que per rutines emanyen las escoles catòlicas, perdent lo temps en reany y per-neostrar, cosas totes inútils pera las Verdaðeres Instruccions.

Nostrats felicitem de tot cor a la digna profesora, desitjant que veigi aquests sos esforços en pro de la ensenyança de las noyas d' avuy que tenen de ser las donas del demà.

Continuè la aplicació obrera internacional precurore del moviment del 1.º de Maig.

Totes las noticies d' Espanya y del estranger estan conformes en que l' ensayansa augmenta cada dia.

La premsa burgesa tracta d' introdrubir per turbació publicant noticies contradictòries, pero en ja un.

For lèica que l' professoriat prepara un acte transcendental.

Lo dia demà passat se repetí en la vila de Alalia un' altre vesllada d' aquelles que donan cor-senyor a tot x' gògic iomana als lliberals, y de la qual se ha'n enviat detallada ressenya impossible d' inserir en aquest número. Es ella pregonera part nostra amichs Odón de Bots y Sales Anton, y aitzí mateix se firmà la protesta que publicàvem en altre lloch de aquest número.

També s' ha fet a Alalia lo primer acte cívil inscribit en lo reglèu corresponent un fill del president de la escola lèica ab los noms de Glorioso Bruno.

Be pats lliberals d' Alalia.

A Madrid s' ha celebrat un meeting de propaganda federalista, ab molts concorrents y gran entusiasme, assistit de Barcelona nostre avant sempre.

La ferra catalina representada a Catalunya ha tingut bons desenllaços a València.

Alí podem resenyar lo fet, si ho creyem tant-poch necessari, perquè asposant a tots los notres lliçadors encurats per la premsa d' agra.

Un incident tant lo propòsit de dir que una gent que té a son carteru, nos los crims de las penes, das guerras cívils, y que aspira a posar la dignitat espanyola sota ls peu del absolutisme exercit per al home consagrat per sa ignorancia y sa inhumanitat, y que admetes las inhumanas lèas lliberals y progressivas durant molts dias en una comarca benaurada y treballadora, sentí descorer la desmayu de València.

No imitarim las feritades d' alguns diaris y de certs polítics que han assestatat als lliberals valencians considerant com a falsas

contra la llibertat la xistada valenciana; entre ciutadans y ciutadans tohom té dret a la manifestació de sas idees; pero entre carlistes y personas decentes no hi ha tal reciprocitat de dret.

En Cerralbo ha trobat lo final del rosari de la autor, quan se preparava a pronunciar un discurs-resumen de sa campanya pacífica y a preparar lo programa para un altre campanya valenciana.

Los valencians l' han amordassat, donchs, oportunament.

Ara ls carlistes portan un important rabla al fons de las sagristias, about s' abreviaran lo-maot estirris plans de venjansa.

Sa situació es semblant a la del tígru vell que ja no serveix ni pera cassar falas.

l' Tretu lo plató!

Se diu que ls carlistes tancats en l' hotel de Roma a València llostanten defenansa.

Uns quans d' ells, que ja saborejaven la sanch, se disposaven revolver en mí a atacar a la multitud desde ls balcons.

En Cerralbo comprèn que alló s' emboficaria massa, y ordent a sos lèials que dominessin sos tempus sanguinaris.

Y aitzí, al celiar los especiatos que s' preparaven, qual sab si dona al carisme la satisfacció de contar encara en lo número dels vits al *libere aristocrata*.

Perque es segur que pensaria: la millor manera de sortir d' aquest apuro consisteix en fer veure que soch filantropich.

Los valencians acomunan a obsequiar ab una pellia a sos viciants.

Generalment en una festa que deixan pera final. Pera en Cerralbo han alterat la contum; la pellia ba sigut lo primer.

Pero lo marquet está de pega, l' error s' ha crescut.

Volés cosa més divertida que veure un marquet que nombrats aplausos sortir per una porta excusada fugint com un gos ab una regadora a la cua?

En Ritz Zorrilla, lo revolucionari que s' ha fet un abitz de la emigració, about l' adoran molts fanatichs, ha manifestat que s' deu sentir lo son dels militars.

Per una revolució pura després del triunto agravar la causa del malnear social ab lo desfilferro de la riquesa pública, podria ser molt zorrillista, pero en molt fallar de sentit comú.

A Premiá de Mar s' havia convocat un reunió obrera diuement al marí. Y las autoritats vingá ponenthi obstacles y vingá demanar la cédula fins a las criaturas, invadint lo local de monjos y pollicions, mentras per part dels burgesos s' emmanava ab desparar al treballador que assistís a la reunió. Los lliç-vios adems se passaven per devant del local, fent els mateixos d' espies y espantant als te-merosos.

Pero be l' que han lostrat los burgesos aquestes tans... aixuris?—(Declarar un moment la fonsa societat a Premiá.—) Es deturar un rit.

Mentres no 'm convençan a tots los obrers de la raho que 'm above, tan se valí tant ó dejoren a Premiá triunfant lo treballador, com triunfaré per tot error.

No olvidis lo obrera de Premiá que la llibertat de remió y associació, son reconegudas per las lley.

Y ¡¡¡anuntí Progrés y lora.

Ja s' ha arreglat la huelga de Maanra, no com lo de Caprera, pero poch menor: dots horas de jornada de treball y un sou als viciants de tres pesetas al dia.

Y per aixó se feu tota aquella huelga militar general, que venia a rodejar la Internacional del 1.º de Maig.

Entre una colla de remits de grecias a las autoritats que han publicat equívocas dias en periodichs burgesos los directors ab paga dels infelissos obrers de las Tres Clases de Vitoria, s' hi ha barrejat la noticia de que LA JUNTA d' agosion obrera ha acordat no secundar la manifestació del 1.º de Maig.

La Junta, eh? Ja veurém donchs lo que succedirá a la cosa va de veras. Que no es tot hu cobrar sou de la societat ó pagar cotons pera resistir al capítol.

CANTARELLAS

Dignat de canarilla clara a certis tipos deprimats no surtis pas al carrer... si está encara malalt.

Son, viciants de nous esols aquells que amegan la cara y necessitan de dona per realisar sos business.

Honra, veritat, dececció, valor, dignitat, rabla... son per certs gentils está en fons; tot son cosas de vapor.

A Vilassar de Mar s' ha desmorollat tant la pena negra, que si no hi va un reventu, la població moriria d' aixis.

Més de siscentas donas y alguns botregos, han format societats, y per l' engallida d' anar al cel, abonan quatre rals l' any, que no falas que los aprofiti. Entre ells se hi ven de tot; de desde lo més pur y cast, a lo més brut y corruptunt; pero aixó no inducti, la quantitat es assegurar la celestial presens y par-boritz.

Lo dissepit de Peaque, los caganus de sagristia sortiren per la tarda a cantar las caramelias, recullint gran pollicitada, ons y demés fanatiera preparada pels seus protectors, y lo diluans hi bagué en la rectoria función de *Jochs de mans ó siga d' art de bruxeris*.— segons dibuen certs fanatichs.—y ab tal motiu, no será estrany que l' dia menos pensat, en la tal casa agruyada' hi donguí ball fanatich y concert de penitencia.

En virtut del bon estí, sorrí 'l dimens tot lo remat benhít, cap a la ermita de la Cisa. No balixarian de docents, entre masclas y famelias, sens contar vuyr capellans; que, portats a la beculia pensarien més de setenta arrosos.

«Auyr la mare de Deus tot ho perdona». Ab tant celebrar peraulas ditas per un vicari, va comensar la greca. Lo lloch de « Las gallinas cegas » un capella feu de Tenorio; un rector empistat de crema la cara d' un altre rector; un vicari de ciutat untsimso lo dit repertit, vegades, y portant la si a cert pueto indecoros de nombrar, com si aquests senyals, ab la qual convidada a las donas, sortís de dins las galas traseras d' un porch fu... mut, sense ver-gonyar; un monsen abressat ab lo portó y fenthi caricias... un predicador y un vicari que dits la ligencia de la ermita plena de gent, a lo millor de la ceremónia mística, s' miran de fit a fit, y se posan a rirur com dos bobos, excitant sa rí-lia a una part de la concurrència y metrixent la reprobació interior de las personas redreixas allí presents. Al veurer aquells misenyers tant vermells de cara, y de miradas encasas, qualque-bat hauria dit que havrian menjat llagons... Y bagut venimó a la *patarrallada*, terranca a la *primo*, y, per ultim, una mossa ametrada al ciatell d' un vicari que a Berdem lo conaxten, y que de tan grotos que era, li tingueren de ar-o-segar en un carro.

D' aixó no se 'n pot dir fonsada, sino becanal capellansca a tot drap y baix la advocació d' la *mare de Deus tot ho perdona*, s' aboutó' hi ven lo repongent viciant en milanura, d' aqueste rassa enemiga de la civilització, d' aqueste personas de verdaðera te rilligiosidat, s' n deuria retirar, y no pots stular si l' vas no vol veurer...

Y vosaltres, aprenents de *gov't-gov't*, que 'n tretéu d' entrar la gorra centant sous una tarde per arripellegar manduc, si en lloch de convidar vosres pares al tech, compraxien aquestes lloçs de rectoria y s' bo endrapen a vourar salut? ¡Ah que n son de ruchs!... Com se conax que vosres mares dorman ab bones malalasons de llans becnaril...

Tip. «La Esplendor» Suñer de la Urbanidad, 6, Barcelona.